

**Opinia prawna
w przedmiocie
stypendium doktoranckiego i wpisów do indeksu**

I. Stan faktyczny

Pytająca jest doktorantką V roku stacjonarnych studiów doktoranckich na Politechnice X. W najbliższym czasie pytająca planuje złożyć wniosek o przedłużenie okresu odbywania studiów doktoranckich przez 2. rok (VI rok studiów doktoranckich). W ostatnim roku akademickim pytająca przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą i urodzeniem dziecka, a jej godziny dydaktyczne zostały przepisane na innego pracownika uczelni, w związku z czym nie będzie miała potwierdzenia osiągnięć dydaktycznych na podstawie hospitacji za ostatni rok.

Promotorem pracy doktorskiej pytającej jest osoba, która nie jest pracownikiem Politechniki X.

W związku z powyższym pytająca prosi o udzielenie odpowiedzi na poniższe wątpliwości:

1. Czy spełnia przesłanki do otrzymania stypendium doktoranckiego?
2. Czy może uzyskać wpisy do indeksu?

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1842 ze zm.) – dalej p.sz.w.
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. z 2016 r., poz. 558) – dalej Rozporządzenie.
3. Uchwała nr A Senatu Politechniki X z dnia xxx r. w sprawie Regulaminu studiów doktoranckich – dalej Regulamin studiów doktoranckich (dotyczy to załącznika do uchwały, którym jest regulamin).
4. Zarządzenie nr B Rektora Politechniki X z dnia xxx r. w sprawie Regulaminu przyznawania i wypłacania stypendiów doktoranckich na Politechnice X– dalej Regulamin stypendiów doktoranckich (dotyczy do załącznika do zarządzenia, którym jest regulamin).

III. Analiza prawna

Ad. 1. Spełnienie warunków do otrzymania stypendium doktoranckiego

W pierwszej kolejności wskazać należy, że na podstawie art. 200 ust. 1 p.sz.w. doktorant stacjonarnych studiów doktoranckich może otrzymywać stypendium doktoranckie. Jednocześnie, w art. 201 ust. 1 p.sz.w. udzielono delegacji ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego do określenia szczegółowych norm dot. trybu i okresu przyznawania stypendium doktoranckiego na poziomie rozporządzenia.

W zakresie szczegółowych rozwiązań należy przede wszystkim wskazać, że zgodnie z § 15 ust. 3 Rozporządzenia rektor uczelni albo dyrektor jednostki naukowej może przyznać stypendium doktorantowi w okresie przedłużenia odbywania studiów. Warto wskazać, iż w oparciu o § 7 Rozporządzenia kierownik studiów doktoranckich może przedłużyć okres odbywania studiów doktoranckich łącznie nie dłużej niż o 2 lata. Taka sama norma została zawarta w § 14 ust. 2 Regulaminu studiów doktoranckich. **Biorąc pod uwagę, że pytająca będzie składała wniosek o przedłużenie okresu odbywania studiów doktoranckich przez 2. rok (VI rok studiów doktoranckich), co do zasady może ubiegać się o stypendium doktoranckie.** Na marginesie warto wskazać, że na Politechnice X odnosi się do tego również § 5 ust. 3 pkt 5 Regulaminu stypendiów doktoranckich, który wyraźnie wskazuje, że na Politechnice X doktorant może otrzymać stypendium doktoranckie I stopnia w przypadku przedłużenia okresu odbywania studiów doktoranckich w innym trybie niż przedłużenie przez 1. Rok (V rok studiów doktoranckich).

Oprócz powyższego, możliwość otrzymania stypendium doktoranckiego jest obwarowana innymi, szczegółowymi wymogami. Przede wszystkim, zgodnie z § 13 ust. 2 Rozporządzenia stypendium doktoranckie dla doktoranta, który jest na II roku i kolejnych latach studiów doktoranckich, może być przyznane wówczas, gdy doktorant terminowo realizuje program studiów doktoranckich, wykazuje się zaangażowaniem w prowadzeniu zajęć dydaktycznych w ramach praktyk zawodowych albo realizacji badań naukowych prowadzonych przez jednostkę organizacyjną uczelni albo jednostkę naukową oraz wykazał się postępami w pracy naukowej i w przygotowywaniu rozprawy doktorskiej w roku akademickim poprzedzającym złożenie wniosku. Na Politechnice X wymogi te zostały uszczegółowione. Treść § 13 ust. 2 Rozporządzenia została powtórzona łącznie w § 3 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 Regulaminu stypendiów doktoranckich. Ponadto, w § 3 ust. 4 pkt 1 Regulaminu stypendiów doktoranckich uzależniono przyznanie stypendium doktoranckiego od uzyskania bardzo dobrych albo dobrych wyników z egzaminów i zaliczeń objętych programem studiów doktoranckich w roku akademickim poprzedzającym złożenie wniosku o przyznanie stypendium doktoranckiego. Nadto, zgodnie z § 3 ust. 2 Regulaminu stypendiów doktoranckich, uzależniono możliwość uzyskania stypendium doktoranckiego na Politechnice X od przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w wymiarze 90 godzin w danym roku akademickim.

Biorąc pod uwagę interpretację powyższych przepisów, należy stwierdzić, że nie ma jednoznacznych przesłanek do stwierdzenia, iż pytająca nie będzie mogła uzyskać stypendium doktoranckiego. Trzeba bowiem wskazać, iż przesłanki do udzielenia stypendium doktoranckiego należy podzielić na 2 grupy. Pierwszą z nich stanowią przesłanki dot. działalności doktoranta w ostatnim roku akademickim, na które wskazuje § 13 ust. 2 Rozporządzenia, a także § 3 ust. 1 i ust. 4 pkt 2 Regulaminu studiów doktoranckich, na co składa się ocena terminowości realizacji programu studiów doktoranckich, zaangażowanie w pracy dydaktycznej i naukowej i postęp w przygotowywaniu rozprawy doktorskiej. Dokładna ocena tych przesłanek należy do stosownych organów uczelnianych, ale wydaje się, iż w przepisach tych są zawarte sformułowania, które nie ustanawiają żadnych określonych obowiązków, ale są jedynie ogólną klauzulą, w oparciu o którą następuje ocena całokształtu działalności doktoranta. W kontekście okoliczności przedstawionych przez pytającą warto zwrócić uwagę, iż możliwa jest interpretacja powyższych przepisów, w oparciu o którą nastąpi przyznanie stypendium doktoranckiego pomimo nieprowadzenia przez doktoranta zajęć dydaktycznych w ostatnim roku akademickim, jeżeli w tym samym okresie doktorant ten terminowo realizował program i angażował się w działalność naukową. W ramach drugiej grupy przesłanek ustanowiono przede wszystkim szczegółowy wymóg prowadzenia zajęć dydaktycznych co najmniej w wymiarze 90 godzin, który został zawarty w § 3 ust. 2 Regulaminu stypendiów doktoranckich, przy czym przepis ten odnosi się do danego roku akademickiego, a nie poprzedniego roku akademickiego. A zatem możliwe jest uznanie, iż wymogiem przyznania stypendium doktoranckiego, wynikającym z tego przepisu, jest podjęcie się przez doktoranta prowadzenia zajęć dydaktycznych w roku akademickim, na który jest przyznawane stypendium doktoranckie, w wymiarze co najmniej 90 godzin, a nie ocena, czy doktorant spełnił ten obowiązek w poprzednim roku akademickim. Oprócz tego, do szczegółowych przesłanek zaliczono również uzyskanie w poprzednim roku akademickim bardzo dobrych albo dobrych wyników z egzaminów i zaliczeń, która to przesłanka została unormowana w § 3 ust. 4 pkt 1 Regulaminu stypendiów doktoranckich. **A zatem, mając na względzie dane podane przez pytającą, nie można stwierdzić jednoznacznie, że pytająca nie może uzyskać stypendium doktoranckiego, choć definitywna wykładnia przepisów należy do właściwych organów uczelni.**

Na marginesie warto podkreślić jeszcze jeden problem. W oparciu o dane wskazane przez pytającą nie można jednoznacznie stwierdzić, jaki był dokładny status prawny pytającej podczas jej pobytu na zwolnieniu lekarskim. Trzeba bowiem wskazać, że w § 7 ust. 2 i 3 Rozporządzenia oraz § 14 ust. 3 i 4 Regulaminu studiów doktoranckich zawarto m.in. instytucje prawnego przedłużenia okresu odbywania studiów doktoranckich ze zwolnieniem z obowiązku uczestnictwa w zajęciach, ze względu na czasową niezdolność do odbywania tych studiów spowodowaną chorobą, konieczność sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem czy ze względu na urlop macierzyński, ojcowski, rodzicielski itp., które łącznie nie może trwać dłużej niż rok. **Jeżeli jednak któraś z tych instytucji została zastosowana względem pytającej, to może to decydować o nieprzyznaniu stypendium doktoranckiego ze względu na fakt, iż w poprzednim roku akademickim pytająca w zasadzie nie**

uczestniczyła w żadnym z aspektów prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej w ramach studiów doktoranckich.

Ad. 2. Możliwość uzyskania wpisów

Kwestia zaliczenia i wykonania poszczególnych warunków programu należy traktować jako element organizacji i toku studiów doktoranckich, który na podstawie art. 196 ust. 6 p.sz.w., jako nieuregulowany w ustawie, powinien być unormowany w regulaminie studiów doktoranckich.

Z punktu widzenia zagadnienia przedstawionego przez pytającą, szczególnie istotne jest podkreślenie, że zgodnie z § 18 ust. 5 Regulaminu studiów doktoranckich, zaliczenia przedmiotu i wpisu do indeksu dokonuje osoba prowadząca przedmiot. **A zatem uzyskiwanie wpisów do indeksu z każdego przedmiotu następuje poprzez kontakt z prowadzącym przedmiot. Jednocześnie, biorąc pod uwagę również treść § 18 ust. 8 Regulaminu studiów doktoranckich, zaliczenie przedmiotów musi odbywać się w trybie oraz formie wyznaczonej przez prowadzącego przedmiot.** Tym bardziej wydaje się zasadnym, aby w przypadku każdego wpisu do indeksu, kierować się z prośbą o jego dokonanie do prowadzącego przedmiot.

Warto również podkreślić, że Regulamin studiów doktoranckich nie uzależnia możliwości dokonania wpisu przez prowadzącego przedmiot nawet od jego zatrudnienia na Politechnice X.

IV. Wnioski

1. W oparciu o dane przekazane przez pytającą nie jest możliwe jednoznaczne stwierdzenie, czy pytający otrzyma stypendium doktoranckie, jako że dokładna interpretacja przepisów należy do właściwego organu uczelni. Nie występują jednocześnie jednoznaczne przesłanki, które pozwalałyby również stwierdzić, że pytająca tego stypendium doktoranckiego nie otrzyma.
2. Uzyskanie wpisu do indeksu może nastąpić poprzez skontaktowanie się w tej sprawie z prowadzącym przedmiot, który posiada również kompetencję do określenia trybu oraz formy zaliczenia przedmiotu. Dla zdolności do wpisywania ocen do indeksu nie ma znaczenia, czy prowadzący przedmiot jest pracownikiem Politechniki X.

Zespół Prawny

Rzecznika Praw Doktoranta